

Wie is de bruid van de Messias?

Inleiding

Beste broeders en zusters. Mijn verlangen met deze Bijbelstudie is dat God geloofd en geprezen zal worden om Zijn verbondstrouw. Over het bovenstaande onderwerp zou wellicht een compleet boek geschreven kunnen worden. Dat is niet mijn bedoeling. Wel is het mijn bedoeling dat u als lezer met een frisse kijk de Bijbel opnieuw zult lezen, en zult begrijpen. Ik ben mij ervan bewust dat de dingen die ik beschrijf nieuw kunnen zijn voor u, of kunnen afwijken van gebruikelijke ingeburgerde theologische denkbeelden. Dat is niet mijn grootste zorg. Immers; het woord van God blijft in eeuwigheid, vast en onverbroken. Wel is het mij een grote zorg dat de gemeente van Christus grotendeels niet op de hoogte is van het profetische plan van God, de plaats van de twaalf stammen van Israël hierin, en de werkzame kracht van het evangelie in de *'wederoprichting aller dingen'*. (hand3:21)

Neemt u mijn woorden alstublieft niet voor waar aan, maar onderzoek deze zaken of zij overeenkomen met de Schriften, lees deze studie met een geopende Bijbel.

Moge God deze woorden gebruiken om u te brengen tot een ruim inzicht in Zijn plan, en tot een hernieuwd onderzoek daarnaar, vanuit de Schriften.

In deze studie hopen we de volgende vragen te beantwoorden.

1. hoe verhouden zich Israël en de gemeente? Is de gemeente een aparte groep, een gemeenschap die naast Israël, of zelfs in de plaats van Israël bestaat?
2. Wat is de identiteit van de gemeente? Waar ligt haar oorsprong?
3. Wat is het doel van de gemeente

Korte lijn door de geschiedenis.

Al in het oude testament komen we het beeld van bruid en bruidegom tegen. De Heilige Geest gebruikt dit beeld om de relatie tussen God en Zijn volk Israël voor onze ogen te schilderen. God heeft Zijn volk Israël uit Egypte geleid, onder de slavernij vandaan. Bij de Sinaï heeft Hij dit volk getrouwd, als vrouw aangenomen. Zie hiervoor ez16:8 Hos2:18,19 Jer3:8 enz. Dat de relatie tussen God en zijn volk in de Bijbel omschreven wordt als de relatie tussen bruid en bruidegom is dus niet 'nieuwtestamentisch'. We komen dit in de eerste Bijbelboeken al tegen.

Onder leiding van Jozua is Israël het land Kanaän binnen gegaan. Daarna volgde de tijd van de Richters met aansluitend de tijd van de Koningen. Na de regering van koning Salomo is Israël uiteengevallen in twee delen, Israël en Juda; door Ezechiël omschreven als Ohola en Oholiba. (ezechiël 23) Deze twee koninkrijken zijn echter niet trouw gebleven aan God, hun Man en Maker, maar zij zijn de afgoden gaan dienen. Juist omdat God een huwelijksrelatie met Zijn volk heeft komen we in de profeten vaak tegen dat God zijn volk aanklaagt wegens hoerij, of echtbreuk. (jes 57:3 Jer 3:2 Jer 13:27 Ez 16:15 Ez 23:5 en 11)

Het tien-stammenrijk moet hiervan als eerste de consequenties ondergaan. Het wordt weggevoerd naar Assur, weggezonden met een scheidbrief. *"Gijlieden zijt mijn volk niet, zo zal ik ook de uwe niet zijn"* (hos1:9) Het boek Hosea vormt de scheidsbrief van God aan het tien-stammenrijk. Maar niet definitief. God zal het hier niet bij laten. Hij kondigt een verbondvernieuwing aan.

Dezelfde Hosea die van Israël zegt dat het tot Lo-Ammi 'niet Mijn volk' zou worden voorzegt de hereniging van God met Zijn bruid Israël.

“Ik zal u mij tot bruid werven voor eeuwig; Ik zal u Mij tot bruid werven door gerechtigheid en recht, door goedertierenheid en ontferming; Ik zal u Mij tot bruid werven door trouw; en gij zult de Heere kennen”. (Hos 2:18-19)

Drie maal staat hier dat de Heere Zijn volk Israel tot bruid zal werven.

Ook het twee-stammenrijk onder de naam Juda pleegt echtbreuk. Zij gaat hierin zelfs nog verder dan Israël. (ez 23:11) Ook Juda ontloopt haar straf niet. Zij wordt weggevoerd naar Babel. Toch ontvangt zij geen scheidbrief.

De Messias zou in het gebied van Juda Zijn leven geven ten offer, om die reden ontving Juda geen scheidbrief, hoewel zij het bonter gemaakt had dan Israel (jer3:8-11 Ez 16:2, 51-54 Ez 23:5, 11) Toch zal ook voor Juda het verbond vernieuwd moeten worden. Bij Jeremia vinden we de overbekende profetie opgetekend:

*Ziet, de dagen komen, spreekt de HEERE, dat Ik met het **huis van Israël** en met het **huis van Juda** een nieuw verbond zal maken; Niet naar het verbond, dat Ik met hun vaders gemaakt heb, ten dage als Ik hun hand aangreep, om hen uit Egypteland uit te voeren, welk Mijn verbond zij vernietigd hebben, hoewel Ik hen getrouwd had, spreekt de HEERE;*

Maar dit is het verbond, dat Ik na die dagen met het huis van Israël maken zal, spreekt de HEERE: Ik zal Mijn wet in hun binnenste geven, en zal die in hun hart schrijven; en Ik zal hun tot een God zijn, en zij zullen Mij tot een volk zijn.

En zij zullen niet meer, een iegelijk zijn naaste, en een iegelijk zijn broeder, leren, zeggende: Kent den HEERE! Want zij zullen Mij allen kennen, van hun kleinste af tot hun grootste toe, spreekt de HEERE; want Ik zal hun ongerechtigheid vergeven, en hunner zonden niet meer gedenken.

Voor wie geldt het Nieuwe Testament(verbond)

Jeremia heeft duidelijk aangekondigd met wie het nieuwe verbond gesloten zou worden, namelijk met het huis van Israël, en het huis van Juda. Als God met deze partijen zijn verbond sluit kunnen we maar tot één slotsom komen; In de gemeente van het nieuwe testament zijn in elk geval Israel en Juda aanwezig. Hiermee wil ik natuurlijk niet beweren dat de gemeente alleen uit Israel en Juda bestaat, maar een gemeente waarin Israel en Juda niet vertegenwoordigt zijn kan dus niet de gemeente van het nieuwe verbond zijn.

Omdat de uitstorting van de Heilige Geest vaak de geboorte van de kerk genoemd wordt is het interessant om eens te kijken tot wie er eigenlijk gesproken wordt tijdens de ‘preek’ van Petrus op het tempelplein.

We moeten opmerken dat de uitstorting van de Geest plaats vindt in Jeruzalem, het centrum van het oude koninkrijk van Israel, maar ook van het aanstaande koninkrijk van Israel.

De pinksterpreek van Petrus geeft hier ook belangrijke aanwijzingen. Hij spreekt zijn toehoorders nu eens aan met *“Gij Joden, en allen die te Jeruzalem woonachtig zijn”* (hand2:14) dan weer met *“Mannen van Israel”*. Tenslotte roept hij uit; *Zo moet ook het ganse huis Israëls zeker weten, dat God Hem én tot Heere en tot Christus gemaakt heeft, deze Jezus, die gij gekruisigd hebt*. Petrus bevestigt in zijn preek dus de belofte van het nieuwe verbond. Het gaat in de eerste plaats om ‘het ganse huis Israëls’. Israel en Juda.

Israel en de gemeente

In onze dagen wordt veel gesproken over het ‘oud testamentische Israel’ en de ‘nieuw testamentische gemeente’. Israel is dan een soort ‘aards volk van God’ en de gemeente is dan

het 'hemelse volk van God'. De gemeente zou dan geboren zijn op het pinksterfeest. De gedachte achter deze manier van denken is dat er een scherpe scheiding zou zijn tussen het oude verbond en het nieuwe verbond. Deze theologie heeft in de kerkgeschiedenis al voor veel misverstanden gezorgd. Het oude testament en het nieuwe testament zijn beiden deel van dezelfde openbaring. Het is deel van de voortgaande openbaring van de verbonden van God met Zijn volk.

In het oude testament komen we twee woorden tegen die ons aan de nieuwtestamentische gemeente doen denken, namelijk 'gemeente' en 'vergadering'. Deze woorden worden in het Hebreeuws weergegeven als 'qahal' en 'edah'. Beide woorden kunnen gebruikt worden voor 'de vergadering des Heeren' als geheel, maar qahal kan ook gebruikt worden voor een groep afgezonderden binnen het volk. Echter; op geen enkele plaats is de gemeente een verband dat buiten, of los van Israël bestaat, ook in het nieuwe verbond niet. Zelfs degenen die uit de volken tot het geloof komen worden omschreven als zijnde; "*niet langer vervreemd van het burgerschap Israëls, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods*"(ef 2:12,19)

Twee tempels; één doel.

Het nieuwe van het nieuwe verbond is dat God door Zijn Geest in Zijn gemeente woont. De stenen tempel in Jeruzalem stond nog overeind toen God een andere tempel voorbereide voor Zijn inwoning. Allereerst gelovigen uit Israel en Juda, later ook uit andere volken. Zij worden als levende stenen samen gevoegd "*gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Jezus Christus zelf de hoeksteen is*". (ef2:20) De gemeente is sinds Pinksteren "*een woonstede Gods in de Geest*". In de oude tempel was een apart gedeelte voor de heidenen. Dit is een teken dat Israel geroepen is om een zegen te zijn voor alle geslachten van de aarde. "*Mijn bedehuis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken*" Jes56:7
In het oude verbond mochten niet-Israëlieten ook toetreden tot de God van Israel. (Deut 23:7-8.) Edomieten en Egyptenaren worden daar apart genoemd omdat zij een speciale relatie hebben met Israel. Ook in het nieuwe verbond mogen gelovigen uit de volken toetreden immers; *onder elk volk is wie Hem eert en gerechtigheid werkt welgevallig* (hand10:35)
Het nieuwe verbond is dus geen versmalling, maar een uitbreiding t.o.v het oude verbond.

De bruid in openbaringen

In het nieuwe verbond komen we de bruid o.a tegen in openbaringen 19.

"En er kwam een van de zeven engelen met de zeven schalen, die vol waren van de laatste zeven plagen, en hij sprak met mij, zeggende: Kom hier, ik zal u tonen de bruid, de vrouw des Lams. En hij voerde mij weg in de geest op een grote en hoge berg en toonde mij de heilige stad, Jeruzalem, nederdalende uit de hemel, van God; en zij had de heerlijkheid Gods, en haar glans geleek op een zeer kostbaar gesteente, als de kristalheldere diamant. En zij had een grote en hoge muur en zij had twaalf poorten en op de poorten twaalf engelen, en namen op (de poorten) geschreven, welke zijn die van de twaalf stammen der kinderen Israëls. Naar het oosten waren drie poorten en naar het noorden drie poorten en naar het zuiden drie poorten en naar het westen drie poorten. En de muur der stad had twaalf fundamenten en daarop de twaalf namen van de twaalf apostelen des Lams. "

De 'vrouw des Lams' wordt hier omschreven als 'de heilige stad Jeruzalem'. In de profeten wordt Jeruzalem regelmatig gebruikt als aanspreektitel voor Israel. De Heere Jezus doet dit zelf ook als Hij bedroeft uitroept over de stad; *Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de profeten doodt, en stenigt die tot u gezonden zijn, enz.* (matt23:37) Ook in het bovenstaande gedeelte uit

openbaringen schijnt het dat de Heilige Geest Zich bedient van een beeld om de gemeente van de Heere Jezus af te beelden. Dit is niet de enige keer dat de gemeente van Jezus afgebeeld wordt als een gebouw van God. Paulus gebruikt deze beeldspraak ook in de brief aan de Efeziërs.

Ef 2:19-22 Zo zijt gij dan geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods, gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is. In Hem wast elk bouwwerk, goed ineensluitend, op tot een tempel, heilig in de Here, in wie ook gij mede gebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest.

De gelovigen uit de volken zijn in éénheid met het gelovige deel van Israel deze 'woonstede Gods in de Geest' De hoeksteen is Jezus, en de apostelen behoren tot de fundament stenen zoals in openbaringen ook genoemd. Het is veelzeggend dat deze woonstede Gods in openbaringen als Jeruzalem wordt aangesproken, en dat wij op haar poorten de twaalf stammen van Israel tegenkomen.

Als de bruiloft gaat plaats vinden zal Israel een volk zijn dat de Heere kent. Het Lam trouwt natuurlijk een reine bruid.

Jezus heeft Zelf beloofd dat het volk Israel om Zij terugkomst zal roepen! Gezegend is Hij die komt in de Naam des Heeren!(matt23:39) De bijbel spreekt op diverse plaatsen over een grote uitstorting van de Heilige Geest over Israel. De Geest van genade en van gebeden zal uitgestort worden over het huis van David, en de inwoners van Jeruzalem. (Zach 12:10)

De edele olijfboom

Paulus schrijft in rom 11 over de relatie tussen gelovigen uit de volken en Israel als het uitverkoren volk van God. Door middel van een beeld probeert hij ons iets te leren. Hij schrijft over twee olijfbomen, een wilde olijfboom en een edele olijfboom. De edele olijfboom is een beeld van Israël, de wilde olijfboom beeld de volkenwereld af. Jezus gebruikt een vergelijkbaar beeld

En Hij sprak een gelijkenis tot hen: Let op de vijgeboom en op al de bomen.(luk21:29)

Bij Hem wordt Israel afgebeeld als een vijgenboom, en de volken als andere bomen. Paulus werkt het beeld echter nog verder uit. In zijn betoog komen de volgende dingen naar voren. De wortel is de bron van het leven, de stam is een volk, de takken zijn mensen of stammen. Paulus schetst het beeld nog positief door te zeggen dat enkele takken van de edele olijfboom zijn weggebroken. Dat beeld is ook afkomstig uit de profeten.

In Jer11:16 schrijft de profeet over Israel;

De Heere had uw naam genoemd 'een groene olijfboom' schoon van liefelijke vruchten; maar nu heeft Hij met een geluid van groot geroep een vuur om dezelve aangestoken en zijn takken zullen verbroken worden.

De wortel is natuurlijk de Messias, de Wortel Davids(op5:5) Aan Hem krijgen wij door het geloof deel zegt Paulus in rom11:17. Het gaat om de Wortel, die draagt alles. De sappen van de wortel lopen via de boom naar de takken. Die boom is Israel, en de takken zijn de mensen. In overeenstemming met de woorden van de profeet zijn er takken weggebroken. Paulus legt

uit dat dit is door ongelof. En dan komt er iets wat niet zo specifiek geprofeteerd was. Paulus noemt het daarom een verborgenheid(rom11:25) In plaats van die natuurlijke takken worden nu wilde takken die eigenlijk niet bij die edele olijfboom horen geënt op de stam. Zij krijgen hierdoor deel aan de saprijke wortel. Het gaat niet om de stam, het gaat erom dat je deel hebt aan de saprijke wortel van David. Dat staat centraal. Door het geloof krijg je echter niet alleen deel aan de wortel, maar ook aan de stam. Je hoort dan bij Israel, en als gevolg daarvan hoor je ook bij de bruid. De Heere Jezus spreekt waarschuwend tegen de Joden dat er onder hen zullen zijn die de bruiloft niet zullen meemaken vanwege ongelof.

Daar zal het geweest zijn en het tandengeknars, wanneer gij Abraham en Isaak en Jakob zult zien en al de profeten in het Koninkrijk Gods, maar uzelf buitengeworpen. (luk13:28-30)

Éénwording en verzoening

Lees de onderstaande profetie eens mee. Het gaat over de éénwording tussen het huis van Juda en het huis van Israel.

Ik zal hen maken tot een enig volk in het land, op de bergen van Israel; en zij zullen allen te zamen een enigen Koning tot Koning hebben; en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, nog voortaan in twee koninkrijken verdeeld zijn.

En zij zullen zich niet meer verontreinigen met hun drekgoden en met hun verfoeiselen en met al hun overtredingen; en Ik zal hen verlossen uit al hun woonplaatsen, in dewelke zij gezondigd hebben, en (Ik) zal hen reinigen ; zo zullen zij Mij tot een volk(vrouw) zijn, en Ik zal hun tot een God zijn.

En Mijn Knecht David zal Koning over hen zijn, en zij zullen allen te zamen één herder hebben; en zij zullen in Mijn rechten wandelen, en Mijn inzettingen bewaren, en die doen.(ez37:22-24)

De éénwording van de twee huizen van Israel is noodzakelijk omdat de bijbel duidelijk spreekt over een bruiloft met één bruid en één Bruidegom.

Verder wordt in deze profetie het beeld geschetst van een vrouw die gereinigt wordt om (opnieuw) bij haar Man te kunnen zijn. En hoe geschiedt die reiniging?

Zacharia 13:1 Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis van David, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid.

Die fontein is zo'n 2000 jaar geleden al geopend.

Johannes 19:34 één der krijgknechten doorstak Zijn zijde met een speer, en terstond kwam er bloed en water uit.

Dit is de fontein. Johannes schrijft ons bewust over bloed en water. Het bloed is tegen de zonde, het water is tegen de onreinheid, precies zoals Zacharia omschreven had. Als de ogen van het herstelde Israel daarvoor open gaan zal er binnen de kortste keren een omkeer komen. God is bij machte om dit alles in korte tijd voltrekken. Als God in Israel een profeet doet opstaan... Denk aan Elia die door God gebruikt werd op de Karmel om het hele volk terug te doen keren tot het geloof in de God van Israel. Dit alles op één dag. Op Golgotha is op één dag verzoening gebracht voor het volk Israel en de gehele wereld. Daarom kan er spoedig een grote verzoendag aanbreken zodat werkelijkheid wordt: "Ik zal op één dag de ongerechtigheid van dit land wegdoen".(zach3:9)

Here, herstelt Gij in deze tijd het koningschap voor Israël?(hand 1:6)

Deze vraag stelden de discipelen nadat zij juist 40 dagen onderwijs ontvangen hadden van de opgestane Heer. Dit was bepaald geen domme vraag. De discipelen wisten op grond van de profeten en het onderwijs van Jezus heel goed wat de bekroning zou worden op het verlossingswerk dat Hij volbracht had. Jezus antwoordt hen dat het hen niet gegeven is om de tijden en de gelegenheden te weten die de Vader in Zijn hand heeft. Hun verwachting is dus terecht, al zou het nog meer dan 2000 jaar duren voor dit werkelijkheid gaat worden. Dat de discipelen hier spreken over Israel (niet over Juda) geeft aan dat zij het onderscheid zagen tussen Israel en Juda.

Het onderscheid tussen het twee-stammenrijk en het tien-stammenrijk is ook van belang om de gelijkenissen van Jezus te begrijpen. De gelijkenissen bevatten niet slechts een morele boodschap in verhaalvorm, maar zijn ons gegeven om de verborgenheden van het koninkrijk van God te verstaan. (Matt 13:11) Één van de hoofdzaken van het koninkrijk van God is dat Israël als natie door God hersteld zal worden. De 12 stammen van Israël zullen ten dienste staan van de 70 volken zoals de 12 waterbronnen van Elim ten dienste stonden van de 70 palmbomen. (Ex 15:27) Het gaat dus niet alleen om de terugkeer van het Joodse volk. De profeten spreken duidelijke taal. De twaalf stammen van Israël worden hersteld. In onze dagen zien wij al een eerste herstel van Juda, het twee-stammenrijk. Toch zullen zeker ook de tien stammen terug keren uit de diaspora. Zelfs al worden deze stammen door menselijke redenering als ‘verloren’ beschouwd.

Vraag u zelf eens af; is hierin niets ongelooflijks? Volstrekt niet. Het menselijke verstand dat alles verwerpt dat binnen de beperkte kring van het begrijpen ligt, neemt het niet aan. Maar de Schriften getuigen dat Jezus ook voor dit doel Zijn leven heeft afgelegd. (Joh 11:52) God vervult zijn beloften heel de geschiedenis al, door de onmogelijkheid heen. Denk aan de geboorte van Izaäk, aan de doortocht door de rietzee, aan de val van Jericho, aan de wonderlijke uitreddingen in de tijd van de richters en de koningen, en allermee de opstanding van Jezus uit de doden. Zo wordt Hij des te groter, en Zijn almacht des te beter zichtbaar voor ons. Laten ook wij niet vertragen, maar *“navolgers zijn dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beërven.”* (Hebr 6:12)

Voor teksten over de terugkeer en het herstel van het tien-stammenrijk zie; Zach 10:6-10 Jes 11:12-16 Jes 27:13 Jer 3:11-18 Jer 23:6 Jer 30:3-4 Jer 50:19-20 Jer 50:33-34 Ezech 37:15-28 Hos 3:4-5 Hosea 11:8-11 Micha 5:2 Lukas 1:33 Lukas 22:29-30

Waar de tien stammen zich op dit moment bevinden? Er zijn verschillende opvattingen over. Ik zal u er niet meer mee vermoeien aan het einde van deze studie. God zal deze dingen zelf in de toekomst openbaren.

En wanneer gaan ze dan precies naar Israel? Zal het vooraf gaan aan de wederkomst, zal het ermee samenvallen? (Matt 24:31) Wij profeteren slechts ten dele. Het is goed om dit te onderzoeken, om de profeten erop na te lezen, en natuurlijk de profetische woorden die Jezus hier zelf over uitgesproken heeft.

De bruiloft voor de Zoon

Israel is de ‘vrouw van het lam’ (Op 21:9) Johannes de dooper getuigt; “die de bruid heeft is de bruidegom”. Israel is “Zijn vrouw die zich gereed heeft gemaakt” (Op 19:7) Op het moment dat de Vader Zijn Zoon naar de aarde zendt, roept Hij Juda op om naar de bruiloft te komen die Hij voor Zijn Zoon bereid heeft. Dat is bij de eerste komst gebeurd. Juda heeft het echter laten afweten. Dan gaat God door middel van boodschappers Zijn gasten elders halen. (Matt 22:8)

Van heinde en ver wordt 'het huis van Israel' (de tien stammen) gehaald, met in haar kielzog ook de andere volken, terwijl de genodigde gasten achter blijven. Het feest gaat echter door. Nadat de jongste zoon is thuisgekomen zal de oudste zich daar ook wel bij voegen. Tenslotte zullen zij weer één volk worden met één herder(joh10:16) Één bruid voor het Lam. Bij de Sinäi werden de 12 stammen van Israel als bruid aangenomen en verklaard tot een koninkrijk van priesters(ex19:6) Als de bruiloft van het Lam gevierd zal worden komt ook de tijd dat men dit volk weer "priesters des Heeren" zal noemen(jes61:6) en 'het volk geheel uit rechtvaardigen zal bestaan'. (jes60:21)

Zo een heerlijke bruid alleen komt de Heere Jezus toe. Een bruid die gereinigd is door de fontein van water en bloed, uit Hem voortgekomen, een bruid die vervult is met de Geest van genade en van gebeden, een Geest die door Hem 'verdient' is, een bruid die alle afgoderij, onreinheid en verfoeiselen van zich heeft weggedaan. De Heere zelf zal dit alles volvoeren.

De profeten bevestigen dus op diverse plaatsen dat Israel de bruid zal Zijn. Israel was de bruid in het oude verbond, en de Heere heeft geen nieuwe bruid gekozen. Dat is Zijn eer te na. "Hij laat nooit varen het werk dat Zijn hand begon". In het nieuwe verbond zal Israel ook Zijn bruid zijn, maar dan gereinigd en geheiligd door een beter offer, en niet langer geleid door dode letters in steen, maar door de Geest die de wet in vlezen tafels van de harten schrijft. In het nieuwe verbond heeft Hij heeft de uitnodiging wel ruimer gemaakt. Ook gelovigen uit andere volken mogen zich in geloofsgehoorzaamheid nu met de bruid verenigen om straks het feest mee te vieren.

Het is een bruid die op dit moment nog niet klaar is. God moet nog een hele worsteling met dit 'Jacobsvolk' voeren voor het straks de naam Israel mag dragen. Laat ons tot die tijd verwachtingsvol uitzien, en biddend betrokken zijn bij het heilshandelen van God in de geschiedenis.

"Daarom, alzo wij een onbewegelijk koninkrijk ontvangen, laat ons de genade vasthouden, door dewelke wij welbehagelijk Gode mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid. (hebr12:28)

De Heere Jezus zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid, Amen.